

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár

A ma Országos Idegennyelvű Könyvtárként ismert gyűjteményt 1956-ban Állami Gorkij Könyvtár néven alapították, elsősorban az orosz nyelvű irodalom és kultúra terjesztése céljából.

1990-ben, amikor a maira változtatta nevét, emblematikusan is vállalta, hogy az oroszországi külső világirodalom gyűjtője is lesz.

A könyvtár országos feladatkörű nyilvános szakkönyvtári besorolását az 1997. évi CXL. törvény erősítette meg, s irányítását egyúttal közvetlenül a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma hatáskörébe utalta.

A könyvtár gyűjtőkörébe tartozik a modern világirodalom, irodalomtudomány, nyelvészet, nyelvtudomány, valamint a kapcsolódó humán kultúrát, illetve tudományokat reprezentáló, főleg eredeti nyelvű dokumentumok gyűjtése, feltárása, szolgáltatása.

A humán kultúrát illetően kiemelten gyűjtjük a nép- és a műzene hangzó és írott dokumentumait, valamint az azokra vonatkozó szakirodalmat, a humán tudományok közül pedig a nemzeti és etnikai kisebbségi kérdésekre vonatkozó dokumentumokat.

A könyvtár, főgyűjtőköréből következően, gyűjti és szolgáltatja a nyelvtanulást segítő korszerű dokumentumokat is.

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár gyűjteménye több mint 300 ezer egységből áll. Ebből a *zenei részleg* gyűjteménye 40 ezer kotta, 10 és félezer LP, 2500 CD, 50 VHS videokazetta és 23 kurrens zenei folyóirat.

A *nemzeti kisebbségi* kérdésre vonatkozó irodalom a könyvtár állományának integráns része, különös tekintettel a magyarországi nemzetiségekre vonatkozó, általuk saját nyelvükön írott vagy róluk más nyelven megjelent művekre, a nemzetiségi, illetve kisebbségi nyelvek tanulását elősegítő művekre, a nemzetiségek, illetve kisebbségek autentikus népzenejére.

A *nyelvtanulást* 32 nyelven, 2300 írott dokumentum és a hozzájuk tartozó audio-kazetták szolgálják a könyvtár nyelvtanulási stúdiójában.

A könyvtár előző helyzetéből adódóan a gyűjteményben túlnyomó többségben voltak az orosz nyelvű, a Szovjetunióban kiadott könyvek. Azóta – az állományban végrehajtott revízió ered-

ményeként – a nyelvi arányok változtak ugyan, ennek ellenére az állomány egyik különösen értékes része az orosz gyűjtemény. Ebben a XX. századi szépirodalom, esszé- és kritikai irodalom, a klasszikusok életműkiadásai és a kritikai kiadások mellett olyan unikumok is előfordulnak (XIX. századi kiadványok; többször, megcsonkítva vagy átírva kiadott művek első, eredeti kiadásai), amelyek a II. világháborús pusztulás és esetleg politikai megfontolások következtében az orosz könyvtárakban nem lelhetők fel. Megtalálhatók az orosz nyelvű gyűjteményben – az orosz közvetítőnyelvi funkciójából eredően – a volt Szovjetunió népeinek irodalmából az eredetileg oroszul íródott és a színvonalas műfordításban megjelent, eredetileg nem orosz nyelvű művek.

Az orosz nyelvű gyűjtemény sok eleme régi helyesírású, ezért filológiai értéke is igen jelentős. (Lásd például a *Háború és béke*, illetve *A háború és a világ* címek közötti választást.)

Hasonlóan értékesek az emigrációban élt orosz írók műveinek külföldi kiadásai, melyek ugyancsak fellelhetők a könyvtárban.

Ezt követi a legfrissebb irodalom, és a korszerű elemzések, esszék, összefoglaló irodalomtörténetek sora.

Az idegen nyelvű gyűjtemény második legszámosabb és legértékesebb eleme az angol nyelvű irodalom egysége, melyben nemcsak az angol, amerikai, ausztrál és brit nemzetközösségi irodalmak lelhetők fel, hanem a skót, ír és walesi nyelven írt művek, továbbá az anglofon népek irodalmi is, sőt, egyes esetekben (pl. a kínai, a japán és egyes afrikai és arab irodalmak esetében) az angol közvetítőnyelvi funkciójára alapozva ritka vagy egzotikus nyelvek irodalmi is.

A szépirodalmon kívül az irodalomtörténeti és -elméleti, stilisztikai, nyelvészeti, lingvisztikai szakművek is szép számmal vannak jelen a gyűjteményben. A fokozott és differenciálódó olvasói igények következtében az angol nyelvű gyűjteményrész fejlődik a legdinamikusabban.

Hasonlóan értékes a germán nyelvek gyűjteménye is, melyben az összes, még a brazíliai német irodalom is fellelhető, az európai nyelvjárássok (jiddis, svájci-német, szudéta-német) és az északi germán nyelvek irodalma mellett. Ugyanazok a motívumok jellemzik ezt a gyűjteményt is, mint angol nyelvű párját, szisztematikus és színvonalas gyűjtés az irodalomtudomány és az

irodalom területén. A német állományunk nem csekély része gót betűvel szedett, ez igénybe veszi az új nyelvtanulók tudását, de a XX. század közepe előtti irodalomnak hűségesebb tükre az eredeti kiadás.

A neolatin gyűjtemény is, mely szerkezetében hasonló az angol nyelvűhöz (frankofon irodalmak, volt gyarmati területek népeinek irodalma, Európán kívüli népek neolatin nyelvű irodalma, közvetítőnyelvi funkció), mind számát, mind minőségét tekintve dinamikus fejlődésben van. Fejlődik az európai kis nyelvek irodalmainak gyűjteménye (vannak török, újgörög, finn, rétoromán, katalán, északi germán nyelveken íródott műveink), és kitekintünk az Európán kívüli világ nyelveire is (kínai, arab, héber nyelvű művek).

A magyar nyelvű gyűjteményrész zömét a műfordítások, valamint az irodalom- és a nyelvtudomány különböző területeinek elemző művei alkotják. Az eredeti magyar nyelvű irodalom csak mint a világirodalom része jelenik meg a gyűjteményben, erős minőségi válogatás után.

A könyvtár egyedülállóan értékes periodika állománnyal is rendelkezik. 1873 újság és folyóiratcím található katalógusunkban, ebből 509 kurrens, a többi lezárt.

Nagyon értékes mikrofilm és mikrofish anyagunkat sajnos csak olyan könyvtárak hasznosíthatják – könyvtárközi kölcsönzés keretében –, amelyekben megoldott ezeknek a hordozóknak a szakszerű olvasása.

Az OIK egyetlen különgyűjteménye a világhírű eszperantó Fajszí-gyűjtemény, mely az egyik legnagyobb ilyen jellegű könyv- és folyóiratkollekció.

Saját fejlesztésben és saját állományunk alapján három adatbázissal állunk a felhasználók rendelkezésére:

Nemzetiségi adatbázisunk az 1986-ban indult nemzetiségi bibliográfiáinkból fejlődött ki, a benne feltárt adatok a magyarországi nemzetiségi vonatkozású sajtócikkeket és a világsajtó vonatkozó cikkeit tárják fel.

Műfordítás adatbázisunk szintén nagy múltú, a magyarországi sajtótermékekben megjelent első közlésű műfordításokat regisztrálja az 1980-as évek közepétől.

Világirodalmi adatbázisunk a könyvtárba járó irodalmi és irodalomtudományi folyóiratok elemzett tartalomjegyzékeit közli.

Könyv- és folyóirat-állományunkat azoknak az olvasóknak a figyelmébe ajánljuk, akiket a világirodalom érdekel – különösen a XX. századi eredeti nyelvű (esetleg közvetítő nyelvű) és a magyar műfordítású –; akik irodalomtudománnyal, stilisztikával, nyelvtudománnyal, nyelvészettel foglalkoznak; akik idegen nyelveket tanulnának; akiket a kisebbségi-nemzetiségi kérdés és a magyarországi nemzetiségek irodalma érdekel, és végül azoknak, akik a nemzetközi hírű Fajszí-gyűjteményt szeretnék használni.

Ezen szakterületek elmélyült tanulmányozásához olvasóink rendelkezésére áll saját számítógépes katalógusunk, számítógépes adatbázisaink: az EBSCO, az MLA, a Contemporary Authors, az NPA, a különböző nemzeti bibliográfiák, a magyarországi könyvtárak CD-ROM-on megjelent tematikus adatbázisai, zenei bibliográfia, szerzői életmű-bibliográfiák és a világhálón elérhető információtömeg. A más könyvtárakban – bel- és külföldön egyaránt – fellelt dokumentumokat könyvtárközi kölcsönzéssel beszerezzük olvasóinknak.

Az OIK pillanatnyilag százötven magyarországi könyvtárral van könyvtárközi kölcsönzési kapcsolatban.

Könyvtárunk dokumentumai azonnal hozzáférhetők, a teljes nyitvatartási idő alatt van raktári szolgálat. Kinnlevőségeinkre előjegyzést is felvesszünk. Kölcsönözzük könyveink túlnyomó részét, kottáinkat, zenei CD-inket és a VHS videokazettákat. Vállalunk reprográfiai szolgáltatást is. A könyvtárunkban található LP-k és audiókazetták könyvtárközi kölcsönzése a szerzői jogi törvény előírásainak figyelembevételével történik.

Az érdeklődők könyvtárunk honlapján (www.oik.hu) tájékozódhatnak kurrens folyóiratainkról, webopacunkon pedig állományunkban kereshetnek.

Címünk: Budapest V., Molnár u. 11.

Postacím: 1462 Bp., Pf. 469.

Telefon: (1) 318-3688

Fax: (1) 318-0147

E-mail: h9126oik@ella.hu

Nyitva tartás:

hétfőn és kedden 10-től 20 óráig,

szerdán 12-től 20 óráig,

csütörtökön és pénteken 10-től 20 óráig,

szombaton (csak vizsgaidőszakokban)

9-től 17 óráig.

Madarász Katalin osztályvezető